

פרשת בהר בחוקותי, הגיגים, ד"ר חזות גבריאלי

ארץ גמדה?

יום ירושלים הוא שיאה של מלחמת 'ששת הימים', המלחמה הפלאית בתולדות עם ישראל. השפעותיה על עמנו ועל העולם טרם הגיעו למיצויים. כמדומה, אנו נמצאים בעיצומו של תהליך היסטורי רב עוצמה והשפעה ובשל כך אין אנו יכולים להתחיל ולסכם. העולם הפוליטי, הדתי והפילוסופי, זקוקים לפרספקטיבה של זמן כדי להעריך אל נכון את אשר קרה במלחמה זו.

קודש הקדשים היה חדר מרובע, ומידותיו היו עשרים על עשרים אמה. מידותיו של ארון העדות היו שתיים וחצי אמה על שתיים וחצי אמה. והנה, כאשר הניחו את הארון במרכז קודש הקדשים, מדדו ומצאו שנשאר ממנו ועד לקיר עשר אמות לכל כיוון!! על נס זה אומר רבי לוי: "דבר זה מסורת בידינו מאבותינו: מקום ארון אינו מן המדה", (מגילה, י"ב).

מחד גיסא, לארון היו מידות גשמיות, באמצעותן מעריכים חושינו את המציאות. מאידך גיסא הוא הכליל בתוכו תכונה הופכית, הוא היה 'למעלה מן המידה', נושא הפכים מושלם. בסלנג שלנו - 'בלתי מדיד'.

מה פרוש 'אינו מן המדה'? האם לא ניתן לבצע בו מדידה? האם מכשיר המדידה מזייף בשעת המדידה? האם המדידה מראה אפס על אף המידות המוצהרות של הארון? גם על שאלות אלו משיב הישפת אמת: קיים אופן שבו יכולה השכינה לשרות גם בארץ! היכן? במקום הקדוש ביותר על פני כדור הארץ, בקודש הקדשים. מקום זה הינו מעל הטבע. 'אינו מן המדה', פירושו - אינו כפוף לחוקי המדידה. כדברי המהר"ל: "כי בית קדש הקדשים לקדושתו הוא מסולק מן עולם הזה הגשמי לגמרי".

מי שענינו בראשו, רואה, חש, ויודע, כי כל מסכת ההתרחשויות שעברנו ושאונו עוברים אינן ממידת המקום ואף לא ממידת הזמן. יום ירושלים מבטא את בחינת המקום ויום כפור מבטא את בחינת הזמן. בשום עת אי אפשר לו ליהודי לבא אל הקדש שהרי צווינו: "ואל יבא בכל עת אל הקדש", ומה שמתרחש היום והתרחש אז ביום כיפור אינו במסגרת הזמן, שהרי יום כיפור הוא יום שמעל הזמן.

ארץ ישראל קרויה גם 'ארץ הצבי', הגמרא מסבירה מדוע: "ארץ צבי כתיב בה, מה צבי זה אין עורו מחזיק את בשרו, אף ארץ ישראל, בזמן שיושבין עליה רווחא, ובזמן שאין יושבין עליה גמדה", (גיטין נ"ז, ע"א).

בספר 'מגיד תעלומה' ביאר, על פי מה שאמרו במסכת גיטין (נז, א) - "הטעם שנקראת ארץ ישראל ארץ הצבי, מה צבי משהופשט עורו מעליו, שוב אינו יכול לחזור ולכסות בו את גופו, משום שהוא קטן מגופו, ורק מעיקרא כשמונח עליו מתפשט על גופו, כך ארץ ישראל מתכווץ כשאין ישראל עליו וכשבאים לתוכה מתרחבת".

מאפייני ירושלים וארץ ישראל המהותיים אינם קורדינטות במפת העולם. נתונייהם הפיזיים אינם יכולים להוות מגבלה לתפקודם. כאשר בני ישראל יושבים בארץ ישראל **ובכל ירושלים** הארץ ממלאת אותם ללא כל מגבלה, הארץ נהיית ענקית. זו וגם זו נעוצים במעמקי לבנו כישויות מטאפיזיות בעלי צדדים פיזיים. גודלם כגודל המקום שנותיר בלבנו עבורם. התורה הסתירה במכוון את מקומה הפיזי של ירושלים ("לשכנו תבא שמה") וגם של ארץ ישראל ("אל המקום אשר אראך"). ומי צריך לגלות אותן? כל אחד מאתנו.

וכיצד 'נדרוש' את ירושלים? פשוט למדי, לשאול אותה לשלומה כדרך שאדם דורש בשלום חברו - "שאלו שלום ירושלים". ביום האס' שואלים הילדים והבעל בשלום האם ולא ההיפך. מה שלומך עיר יקרה שלנו? איך את נראית עדיין כה קסומה לאחר כל מה שעברת? כיצד נוכל להקל על כאבך? האם התעודדת בראותך אותנו חוזרים אליך? כיצד הזמן רק משביח את יופיך? והיא משיבה עם דמעות של שמחה: ילדי היקרים, **כמוכם, ירושלים מעל הזמן ומעל המקום**.

להערות: hazutg@gmail.com